

Говорун Дмитро Анатолійович
Аспірант кафедри міжнародної економіки
Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської
справи Національного банку України»

ВИНАГОРОДА ПРАЦІ ВИКОНАВЧОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЯК ЕЛЕМЕНТ МОТИВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.

Система корпоративного управління являє собою сукупність учасників, які діють в межах відповідних принципів та моделей для реалізації власних інтересів та цілей. В свою чергу система корпоративного управління функціонує за допомогою відповідного механізму, а саме – механізму корпоративного управління [1]. У теорії корпоративного управління існують різні підходи до визначення конкретних механізмів, проте спостерігається єдність поглядів на механізм корпоративного управління як невід’ємного елемента процесу функціонування системи.

Деякі науковці схильні вважати, що саме поняття «механізм» запозичене з механіки. У механіці його розуміють як «пристрій (сукупність ланок або деталей), що передає чи перетворює рух» [2]. Словник іншомовних слів тлумачить поняття механізм як систему, що визначає порядок якого-небудь процесу, діяльності [3].

Насамперед механізмів функціонування системи корпоративного управління існує декілька. Найбільш актуальними з точки зору ефективності корпоративного управління є організаційний та мотиваційний.

В зарубіжних наукових колах механізми корпоративного управління поділяють на внутрішні та зовнішні. До внутрішніх окремі дослідники відносять комплекс взаємодії між акціонерами на зборах акціонерів, між директорами на засіданні ради директорів, між директорами та виконавчим менеджментом на засіданні правління. До зовнішніх – комплекс взаємовідносин між учасниками ринку капіталу, між організацією та державою на законодавчому рівні, між учасниками ринку праці.

Окремі теоретичні підходи мають власний набір суб'єктів та об'єктів вивчення, а також набір специфічних механізмів функціонування.

У корпоративному управлінні головним чином розглядається близько 2-3 основних учасників (залежно від системи, умов функціонування, теоретичних положень тощо). Такими учасниками виступають:

- власники;
- виконавчий менеджмент;
- стейкхолдери.

Агентська теорія серед учасників корпоративного управління виділяє принципалів (тобто власників капіталу - акціонерів) та агентів (найманих менеджерів). Згідно положень теорії дії виконавчого менеджменту (агентів) не завжди направлені на максимізацію прибутків власників (акціонерів) [4]. Так з'являється поняття «агентських втрат», і в рамках агентської теорії визначені механізми, які направлені на зниження таких втрат [5]. Такими механізмами є заохочувальні схеми, які передбачають фінансову винагороду за максимізацію акціонерного капіталу.

Схеми типово пов'язані з можливістю для виконавчого менеджменту придбати акції компанії за зниженою ціною, тим самим пов'язуючи фінансові інтереси власників (акціонерів) з такими ж інтересами менеджменту [6]. Інші подібні схеми поєднують винагороду виконавчого менеджменту з прибутком акціонерів. Також частина винагороди може бути відтермінованою для сприяння майбутньому довгостроковому зростанню цінності та для запобігання таким діям з боку менеджменту, що можуть давати короткостроковий ефект чи бути причиною зниження акціонерної цінності.

Ксав'єр пропонує розглядати низку механізмів, за допомогою котрих принципали можуть спонукати менеджмент діяти в інтересах компанії та її власників. До таких механізмів відносяться:

- рада директорів;
- винагорода праці виконавчого менеджменту;
- ринок корпоративного контролю;

- моніторинг з боку фінансових інституцій;
- борг.

Починаючи від формулювання проблеми відносин між агентами та принципалами, наука корпоративного управління постійно працює над положеннями стосовно взаємовідносин між органами корпоративного управління щодо формування та розвитку відповідних мотивів зацікавлених в управлінні осіб.

Стосовно механізмів корпоративного управління в банках, то їх доцільно досліджувати в рамках основних систем: американської, німецької та японської. Значну роль в рамках функціонування мотиваційного механізму відведено виконавчому менеджменту, проблемам формування його мотивів участі в управлінні тощо.

Використана література

1. Костюк, А.Н. Корпоративное управление в банке: монография/ А. Н. Костюк. - Сумы: ГВУЗ "УАБД НБУ", 2008. - 332 с. – ISBN 978-966-8958-26-7.
2. Словник іншомовних слів [за ред. чл. кор. АН УРСР О. С. Мельничука]. – К:Головред. УРЕ АН УРСР, 1974. – 775 с.
3. Словник іншомовних слів [Уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута.] – К.:Наукова думка, 2000. – 680 с.
4. Berle, A. and G. Means, 1932, *The Modern Corporation and Private Property* (New York, Macmillan).; Pratt, J.W., and R.J. Zeckhauser, 1985, *Principals and agents: the structure of business* (Boston, Harvard Business School Press).
5. Eisenhardt, K.M., 1989, Agency theory: an assessment and review, *Academy of Management Review*, 14, 1, 57–74.
6. Jensen, M.C. and W.H. Meckling, 1976, Theory of the firm: managerial behavior, agency costs, and ownership structure, *Journal of Financial Economics*, 3, 305–360.